

Utlåtande Rotel V (Dnr KS 2021/736)

Förnyelse av avtal - Samverkansavtal avseende Trafik Stockholm

Framställan från trafiknämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Samverkansavtal Trafik Stockholm*, bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.
2. Trafiknämnden medges rätt att under avtalets löptid besluta om att ingå nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till *Samverkansavtal Trafik Stockholm*.
3. Trafiknämnden ska vid ingående av nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till *Samverkansavtal Trafik Stockholm* beakta vad som framgår av Mina synpunkter.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Ärendet avser ett nytt Samverkansavtal för Trafik Stockholm. I början av år 2000 träffade Vägverket Region Stockholm och kommunfullmäktige i Stockholms stad ett avtal avseende gemensam vägtrafikledningscentral benämnd Trafik Stockholm. Efter Vägverket Region Stockholms upphörande har Trafikverket iklätt sig samma skyldigheter och rättigheter i förhållande till gällande avtal inom Trafik Stockholm. Genom åren har ett antal avtal skrivits mellan parterna för att t.ex. reglera tillkommande verksamhet eller förtydliga juridiska aspekter. Syftet med avtalen har varit att i Stockholmsregionen förbättra trafikens framkomlighet, öka trafiksäkerheten och minska trafikens miljöpåverkan. Samarbetet har fungerat väl och nu har ett nytt avtal tagits fram i syfte att ut-

veckla verksamheten och på samma gång korrigera regleringar i tidigare avtal som inte längre är aktuella för verksamheten.

Verksamheten syftar till att öka pålitligheten i transportsystemet och att bidra till ett resande som är så störningsfritt som möjligt. Målet för verksamheten är att öka framkomligheten i regionen, bland annat genom vägassistansfordon som åker ut till olycksplatser för att hjälpa räddningstjänst och polis, genom aktuell och kvalitetssäkrad information om akuta och planerade trafikstörningar samt att analysera trafik och ta fram åtgärdsplaner för att säkerställa pålitliga restider. Trafik Stockholm har även en viktig roll i övervakningen av komplexa anläggningar som till exempel Södra Länken.

Trafik Stockholms verksamhet ska:

- Geografiskt omfatta kommuner med stort pendlingsutbyte med Stockholm, med fokus på det vägnät som är relevant för regional pendling och godstransporter inom definierat område och där Parterna är väghållare eller där särskilt avtal finns.
- Arbeta trafikslagsövergripande i enlighet med Parternas uppdrag.
- Kontinuerligt bevaka och analysera trafiksituationen och intressenters förväntningar på verksamheten.

När den organisation som beskrivs av Samverkansavtal Trafik Stockholm är på plats ska även befintliga underavtal samt verksamhetsplan och verksamhetsbeskrivning arbetas om.

Beredning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att samarbetet inom Trafik Stockholm bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges målsättning om effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet. Målet är att öka framkomligheten i regionen genom att öka pålitligheten i transportsystemet och att bidra till ett resande som är så störningsfritt som möjligt. Stadsledningskontoret vill understryka att en förutsättning för trafiknämndens rätt att under avtalets löptid besluta om att ingå nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till Samverkansavtal Trafik Stockholm är att stadens andel av kostnaderna för verksamheten inom Trafik Stockholm ryms inom trafiknämndens budgetramar, och att de avtal som träffas ligger i linje med Samverkansavtalets övergripande inriktning och ambition.

Mina synpunkter

Stockholmsregionens transportsystem förvaltas av flera olika myndigheter och kommuner. För trafikanter är uppdelningen av ansvaret mellan olika väghållare utan betydelse. Det som efterfrågas är ett sammanhängande välfungerande system som ger pålitliga och förutsägbara vardagsresor, vilket kräver ett samarbete som ger möjlighet till omläggning av resor vid trafikpåverkande händelser. Detta blir allt viktigare i den växande Stockholmsregionen.

Jag ser positivt på ett nytt avtal för Trafik Stockholm. Samarbetet skapar en större tillförlitlighet i trafiken samt underlättar för utryckningsfordon. Genom att samla in mer trafikdata finns möjligheter att undvika trängselbildning och olyckor.

Trafik Stockholm är ett viktigt verktyg för att skapa samhällsnytta och bidra till en långsiktigt hållbar utveckling av transportsystemet i Stockholm. Verksamheten syftar till att förenkla trafikantens vardag genom att öka pålitligheten i transportsystemet. Målet för verksamheten är att öka framkomligheten i regionen, bl.a. genom vägassistansfordon som åker ut till olycksplatser för att hjälpa räddningstjänst och polis med framkomligheten, genom att publicera aktuell och kvalitetssäkrad information om akuta och planerade störningar med stor trafikpåverkan samt att analysera trafik.

Avtalet bygger på en fördelningsprincip som bör anses rättvis, där ansvarig väghållare står för finansiering av ny- eller omkostnader vid vägbyggen. Det innebär att staden inte blir ansvarig till de omkostnader som kommer av Förbifart Stockholm.

Trafiknämnden kan under avtalets löptid besluta om att ingå nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till Samverkansavtalet. En förutsättning för trafiknämndens rätt att under avtalets löptid besluta om att ingå nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till Samverkansavtal Trafik Stockholm är att stadens andel av kostnaderna för verksamheten inom Trafik Stockholm ryms inom trafiknämndens budgetramar, och att de avtal som träffas ligger i linje med Samverkansavtalets övergripande inriktning och ambition.

Bilagor

1. Samverkansavtal Trafik Stockholm
2. Verksamhetsplan Trafik Stockholm 2020-2022
3. Verksamhetsbeskrivning Trafik Stockholm
4. Bilaga till verksamhetsbeskrivningen. Anläggningar uppkopplade mot Trafik Stockholm
5. Underavtal A – Ekonomi

6. Underavtal B - Störningshantering inom Stockholms Stad och Stockholms Län
7. Underavtal C - Samverkan kring störningsinformation
8. Underavtal D - Nyttjanderättsavtal avseende Nya Trafik Stockholm
9. Påhångsavtal för Nacka kommun
10. Nyttjanderättsavtal med Nacka kommun

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Samverkansavtal Trafik Stockholm*, bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.
2. Trafiknämnden medges rätt att under avtalets löptid besluta om att ingå nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till *Samverkansavtal Trafik Stockholm*.
3. Trafiknämnden ska vid ingående av nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till *Samverkansavtal Trafik Stockholm* beakta vad som framgår av Mina synpunkter.

Stockholm den 25 augusti 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Daniel Helldén

Hans Altsjö

Remissammanställning

Ärendet

Ärendet avser ett nytt Samverkansavtal för Trafik Stockholm. I början av år 2000 träffade Vägverket Region Stockholm och kommunfullmäktige i Stockholms stad ett avtal avseende gemensam vägtrafikledningscentral benämnd Trafik Stockholm. Efter Vägverket Region Stockholms upphörande har Trafikverket iklätt sig samma skyldigheter och rättigheter i förhållande till gällande avtal inom Trafik Stockholm. Genom åren har ett antal avtal skrivits mellan parterna för att t.ex. reglera tillkommande verksamhet eller förtydliga juridiska aspekter. Syftet med avtalen har varit att i Stockholmsregionen förbättra trafikens framkomlighet, öka trafiksäkerheten och minska trafikens miljöpåverkan. Samarbetet har fungerat väl och nu har ett nytt avtal tagits fram i syfte att utveckla verksamheten och på samma gång korrigera regleringar i tidigare avtal som inte längre är aktuella för verksamheten.

Staden ser positivt på det fortsatta samarbetet och bedömer att nyttan av stadens deltagande i Trafik Stockholm är större än kostnaden. Grundprincipen i avtalet är att var part som ingår i samarbetet ska bära sina egna kostnader samt att gemensamma kostnader ska fördelas i proportion till det totala utnyttjandet. En för staden viktig utgångspunkt är att nya behov kopplade till ny eller ombyggd väginfrastruktur helt ska finansieras av väghållaren för den aktuella infrastrukturen. Det gäller exempelvis samtliga kostnader, både drift och investering, till följd av Förbifart Stockholm.

När den organisation som beskrivs av Samverkansavtal Trafik Stockholm är på plats ska även befintliga underavtal samt verksamhetsplan och verksamhetsbeskrivning arbetas om.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 maj 2021 följande.

1. Trafiknämnden hemställer till kommunfullmäktige att besluta om att godkänna Samverkansavtal Trafik Stockholm.
2. Trafiknämnden hemställer till kommunfullmäktige att ge trafiknämnden i uppdrag att under avtalets löptid besluta om att ingå nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till Samverkansavtal Trafik Stockholm.
3. Trafiknämnden justerar ärendet omedelbart.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 april 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholmsregionens transportsystem förvaltas av flera olika myndigheter och kommuner. Trafikverket, regionens trafikförvaltning och Stockholms stad är de viktigaste, men även andra kommuner såsom Nacka och Solna är väghållare för leder som har regional betydelse. För trafikanter är uppdelningen av ansvaret mellan olika väghållare tämligen ointressant. Det som efterfrågas är ett sammanhängande välfungerande system som ger pålitliga och förutsägbara vardagsresor och det kräver ett samarbete som ger möjlighet till information och omläggning av resor vid trafikpåverkande händelser. Detta blir allt viktigare i den snabbt växande Stockholmsregionen. Trycket på transportsystemet ökar och dessutom pågår många stora infrastrukturbyggen som påverkar framkomligheten. Till detta tillkommer att den befintliga infrastrukturen är åldrad vilket gör det nödvändigt med omfattande underhålls- och renoveringsarbeten.

Trafik Stockholm är ett viktigt verktyg för att skapa samhällsnytta och bidra till en långsiktig hållbar utveckling av transportsystemet i Stockholm. Verksamheten syftar till att förenkla trafikantens vardag genom att öka pålitligheten i transportsystemet och att bidra till ett resande som är så störningsfritt som möjligt. Målet för verksamheten är att öka framkomligheten i regionen, bl.a. genom vägassistansfordon som åker ut till olycksplatser för att hjälpa räddningstjänst och polis med framkomligheten, genom att publicera aktuell och kvalitetssäkrad information om akuta och planerade störningar med stor trafikpåverkan samt att analysera trafik och ta fram åtgärdsplaner för att säkerställa pålitliga restider på definierade stråk. Trafik Stockholm har även en viktig roll i övervakningen av komplexa anläggningar som t.ex. Södra Länken.

Trafik Stockholms verksamhet ska:

- Geografiskt omfatta kommuner med stort pendlingsutbyte med Stockholm, med fokus på det vägnät som är relevant för regional pendling och gods-transporter inom definierat område och där Parterna är väghållare eller där särskilt avtal finns.
- Arbeta trafikslagsövergripande i enlighet med Parternas uppdrag.
- Kontinuerligt bevaka och analysera trafiksituationen och intressenters förväntningar på verksamheten.

Samverkansavtal Trafik Stockholm

I det nya avtalet, som bifogas i bilaga 1, har förutsättningar som inte längre är aktuella för verksamheten, liksom skrivningar som riskerar att skapa ökade kostnader för staden, arbetats om. Avsikten med avtalet är även att det enklare ska kunna anpassas efter succesivt förändrade förutsättningar. Avtalet hänvisar på flera punkter till verksamhetens verksamhetsplan och verksamhetsbeskrivning som kommer arbetas om årligen respektive vid behov. Utöver dessa förändringar syftar det nya avtalet också till att utveckla arbetet inom Trafik Stockholm och bl.a. har fyra prioriterade verksamhetsgrenar lyfts fram som ska beskriva inriktningen för verksamheten:

- Trafikledning och operativ analys
- Anläggningsövervakning

- Störningshantering, inklusive vägassistans
- Störningsinformation, inklusive Trafiken.nu

En samverkanskoordinator har rekryterats som nu leder samordningen mellan verksamhetsgrenarna. Bland samverkanskoordinators uppgifter ingår även ansvar för sammanställningen av Trafik Stockholms verksamhetsbeskrivning, verksamhetsplan och förslag till budget. Syftet med verksamhetsbeskrivningen är att vara ett styrande dokument som beskriver den samlade verksamheten inom Trafik Stockholm, såsom roller, ansvar, funktioner och leveranser. Dokumentet finns till för att skapa samsyn och tydliggöra förutsättningar för verksamheten. Verksamhetsplan med tillhörande budget tas fram inför varje verksamhetsår och ger planeringsförutsättningar för verksamheten inom Trafik Stockholm för innevarande treårsperiod samt budget för kommande verksamhetsår. Till detta ärende bifogas en verksamhetsplan (bilaga 2) och en verksamhetsbeskrivning (bilaga 3). Det är planerat att dessa dokument ska uppdateras ytterligare så snart samverkansavtalet har signerats och den organisation som beskrivs i avtalet är igång.

Till Samverkansavtal Trafik Stockholm knyts även flera underliggande avtal som bifogas till detta ärende. Underavtalen reglerar utförande av vägassistans och störningshantering, störningsinformation samt nyttjanderätt av system. Samtliga underavtal är signerade och gällande sedan tidigare. I dagsläget har inga ändringar gjorts i underavtalen, men avsikten är att de ska arbetas om så snart den nya organisationen är på plats. Till avtalet bifogas även påhångsavtal och nyttjanderättsavtal för Nacka kommun. Även dessa är gällande sedan tidigare.

Ekonomi

Kontoret ser positivt på det fortsatta samarbetet och bedömer att nyttan av stadens deltagande i Trafik Stockholm är större än kostnaden. Grundprincipen i avtalet är att var part som ingår i samarbetet ska bära sina egna kostnader samt att gemensamma kostnader ska fördelas i proportion till det totala utnyttjandet. En för staden viktig utgångspunkt i avtalet är att nya behov kopplade till ny eller ombyggd väginfrastruktur helt ska finansieras av väghållaren för den aktuella infrastrukturen. Det gäller exempelvis samtliga kostnader, både drift och investering, till följd av Förbifart Stockholm.

I samband med fastställande av Verksamhetsplan inkl. budget ska fördelningsnyckel för parternas respektive nyttjande av verksamheten beräknas för kommande verksamhetsår.

Budget och kostnadsfördelning mellan Parterna beräknas årsvis och baseras på kalenderår. I budgeten ska det framgå hur kostnaden fördelas mellan Parterna.

I trafikkontorets budget för 2021 för verksamheten inom Trafik Stockholm är fördelningen 75 % Trafikverket och 25 % Stockholms stad. För 2021 ser Trafikkontorets budget ut som följer:

Konto	Budget
Lönekostnader	6 000 000
Lokalhyror för verksamhetslokaler	3 400 000
Miljöel	800 000
IT-kostnader	1 100 000
Vägassistans	7 200 000

Totalt	18 500 000

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret ser positivt på den verksamhet som bedrivs inom Trafik Stockholm. Genom samverkan kan båda parter dela och sprida kunskaper om trafiksystemet inom hela regionen och mer effektivt skapa nytta för stockholmarna samt tillgodose deras behov. En verksamhet som Trafik Stockholm behöver ständigt utvecklas utifrån de behov som finns i transportsystemet och kontoret anser att Samverkansavtal Trafik Stockholm är ett bra steg i den fortsatta utvecklingen. Vidare görs bedömningen att kontoret har stor nytta av tillgången till de system och resurser som tillhandahålls genom samarbetet med Trafikverket och det finns potential för kontoret att framöver nyttja Trafik Stockholm ännu mer än tidigare, bl.a. vad gäller övervakningen av stadens komplexa anläggningar.

Samtidigt är det viktigt att den ekonomiska fördelningen inte blir ofördelaktig för kontoret. Gemensamma kostnader ska fördelas i proportion till det totala utnyttjandet och nya behov kopplade till ny eller ombyggd väginfrastruktur ska helt finansieras av ansvarig väghållare. Detta innebär att staden inte kommer att behöva ta ökade kostnader till följd av exempelvis Förbifart Stockholm.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår trafikkontoret att trafiknämnden hemställer till kommunfullmäktige att besluta om att godkänna Samverkansavtal Trafik Stockholm samt att trafiknämnden får i uppdrag att under avtalets löptid besluta om att ingå nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till Samverkansavtal Trafik Stockholm.

Beredning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 juni 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på det fortsatta samarbetet inom Trafik Stockholm. Genom samverkan kan parterna dela och sprida kunskaper om trafiksystemet inom hela regionen. Staden har nytta av tillgången till de system och resurser som tillhandahålls genom samarbetet med Trafikverket, och det finns potential för staden att framöver nyttja Trafik Stockholm mer än tidigare, bland annat vad gäller övervakningen av stadens komplexa anläggningar.

Stadsledningskontoret konstaterar att samarbetet inom Trafik Stockholm bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges målsättning om effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet. Målet för verksamheten är att öka framkomligheten i regio-

nen genom att öka pålitligheten i transportsystemet och att bidra till ett resande som är så störningsfritt som möjligt.

Grundprincipen i samverkansavtalet är att var part ska bära sina egna kostnader samt att gemensamma kostnader ska fördelas i proportion till det totala utnyttjandet. Stadsledningskontoret anser att det är en bra grundprincip och noterar särskilt avtalets skrivning att en utgångspunkt för verksamhetsplan och budget ska vara att nya behov kopplade till ny eller ombyggd väginfrastruktur helt ska finansieras av väghållaren för den aktuella infrastrukturen. Det gäller exempelvis samtliga kostnader, både drift och investering, till följd av Förbifart Stockholm.

Stadsledningskontoret konstaterar att befintliga underavtal, verksamhetsplan och verksamhetsbeskrivning behöver revideras i enlighet med de övergripande principer för samarbetet som förslaget till *Samverkansavtal Trafik Stockholm* reglerar.

Stadsledningskontoret vill understryka att en förutsättning för trafiknämndens rätt att under avtalets löptid besluta om att ingå nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till *Samverkansavtal Trafik Stockholm* är att stadens andel av kostnaderna för verksamheten inom Trafik Stockholm ryms inom trafiknämndens budgetramar, och att de avtal som träffas ligger i linje med Samverkansavtalets övergripande inriktning och ambition.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att *Samverkansavtal Trafik Stockholm*, bilaga 1, godkänns, och att trafiknämnden medges rätt att under avtalets löptid besluta om att ingå nya, uppdaterade eller ändrade underavtal till *Samverkansavtal Trafik Stockholm*. Stadsledningskontoret föreslår vidare att trafiknämnden i övrigt ska beakta vad som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.